

Szerkesztőség

Arad, Acsoy-palota.

Kiadóhivatal

Bulv. Regele Ferdinand 4/22

(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat)

Sürgönycim: Közlöny, Arad

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal

151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYTÖRÉN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... 840 Lej
Fél évre ... 420 Lej
Negyed évre ... 210 Lej
Havonta ... 70 Lej

Hirdetések díjazás szerinti.

Megjelenik naponta reggel

Egyes szám ára 4 lej, vasárnap
5 lej. Bucurestiben 50 banival
több.

Színház nélkül.

December ötödike óta csendes az öreg aradi színház, nem hangzik fel magyar szó, magyar dal a színpadról. Az aradi színház fennállása óta talán ez az első eset, hogy télen, a főszezon közepén nem tart előadást a színtársulat. Egy nagy kultúrváros, amelynek évtizedes színházi kultúrája van, egyszerre úgy érzi, hogy kiesett az egyetemes színházi életből, nem kapcsolódhat bele a metropolisok nyívs repertoárjába és nem nézheti meg a legújabb nagysikerű darabokat kitűnő és élvezetes előadásban mindjárt a bécsi és pesti premierek után. Most, amikor bizonyos rezignációval kénytelenek vagyunk ezt megállapítani, egyúttal azt is meg kell állapítanunk, hogy a közönségnek nagyon hiányzik a színház. Elvégre is a színház elsőrendű műintézet, amelyet csak hasonló intézmény pótolhat, a könnyű muzsa: a kabaré, a bár, a varieté és az ezekhez hasonló, bármilyen nyívsak is legyenek, mégsem színházak. Mégsem nyújthatják azt a komoly művészetet, amit a közönség évtizedeken át megszokott, amelyen nevelődött és amelyről nem tud lemondani.

Az idegőrlő munkában eláradt embernek elengedhetetlenül fontos lelki szükséglete a színház, a művészet. Az opera, operett, vígjáték, színmű, a neves komponisták és szerzők nagyszerű munkái tekintélyes társadalmi rétegben találnak nagy érdeklődésre, a komoly és abszolút művészetnek elég tekintélyes a tábora és ez a tábor sóvárogva néz esténként a bezárt komor színházkapukra. Nem lehetne elvitatni: Aradnak színházra van szüksége. Arad nem lehet el színház nélkül.

És még egyet. Vonjuk le most a tanulságot. Amíg volt színházunk, nem becsültük meg úgy, a mennyire azt meg kellett volna becsülnünk. Az érdemes színészek bizony sok estén át tántogó pad-soroknak játszották és rettenetes harcokat vívtak a közönséggel. Most, a nagy sóvárgás idején látjuk csak igazán, hogy mi a színház és milyen fontos ma a színház támogatás, mennyire magyar érdek a színház létének biztosítása. Két hét múlva ismét felcsendül a magyar muzsika s a magyar szó az aradi színházban. Milyen nemes és előkelő gesztus lenne, ha telt házak üdvözlőnék az Aradra visszatérő színművészetet és ha örökre számílván lenne a közönség a magyar szívekből.

Alhir Maniu—Jorga fuzióról.

Pop C. István volt miniszter erőlyes óafolata.

(Saját tudósítónktól.) Az utóbbi napokban úgy a román, mint az erdélyi magyar sajtóban sűrűn bukkannak fel különböző érdekes híresztelések kormányváltásról, kormánykombinációkról. A legújabb politikai szenzáció ezidőszere az lenne, hogy

Jorga és Maniu régóta huzódó tárgyalásai eredményre vezettek

és a megegyezést néhány nap múlva nyilvánosságra hozzák. A két politikus között létrejött egyezmény szerint kormányalakítás esetén Maniu Gyula vagy Misu Cantacuzino lesz a belügyminiszter, Argetoianu vállalná a belügyi tárcát míg pénzügyminiszter Pop C. Ist-

ván lenne. Ugyanez a forrás azt is jelenti, hogy Jorga tanár pár nap múlva Párisba utazik és ott is marad, mint Románia párisi követe. Allítólag az új kormány megalakulására márciusban kerülne a sor.

Ma alkalmunk volt beszélgetést folytatni az éppen Aradon tartózkodó Pop C. Istvánnal, az új kormány publikált pénzügyminiszterével, aki

a leghatározottabban megcáfolta a híresztelést.

Kijelentette, hogy neki nincsen tudomása a fuzióról vagy a megegyezésről, még kevésbé arról, hogy őt pénzügyminiszternek szemelték volna ki.

Mussolini hajthatatlan.

Minden eszközzel meg akarja semmisíteni ellenzékét.

(Róma, január 5.) A nacionalista-fascistapárt direktóriuma az egész olasz fasciának azt a határozott akaratát jelentette ki, hogy az ellenzékkel szemben hajthatatlanok maradnak. A kamarában elhangzott Mussolini régen várt beszéde. A miniszterelnök, akit hívei nagy tetszéssel fogadtak, mindenekelőtt

védkezett a vádak ellen,

minttha Amendola, Minzoni és Torri elleni erőszakosságokat ő rendelte volna el, azután szemére vetette az ellenzéknek, hogy

békére nyújtott kezét visszautasította

és őket tette felelőssé azokért a zavargásokért, amelyeknek egész sor fascista áldozatul esett. A miniszterelnöknek azt a megjegyzését, hogy vannak hamis barátai, de ezeken az utóbbi időben keresztüllátott, kamarai körökben Salandrara vonatkoztatják. Különös hatást keltett, amikor Mussolini erőlyesen kijelentette, hogy **eszközzel és móddal vannak az ellenzék megszüntetésére** és hogy a helyzetnek 48 óra alatt, akár békés eszközökkel, akár erőszakkal tisztázódni kell.

Giulitti és Orlando hívei és a hadviseltek határozati javaslatot nyújtottak be, amelyben a sajtóval való erőszakoskodást és az országban uralkodó törvénytelen-ségeket gáncsolják. Az interpelláció azonban tárgyalható nem volt, mert Mussolini javaslatot tett arra, hogy az interpelláció tárgyalását hat hónapra halasszák el és ezt a javaslatot a többség azonnal elfogadta.

Rómából jelentik: Casatti kultusz-miniszter és Saroelli munkaügyi miniszter, a jobboldali liberálisok kormánytagjai lemondanak. Az összes ellenzéki pártok csütörtökön alésre jönnek össze. Az ellenzék a politikai helyiségek lezárásától s rendszabályoktól tart. A kamara mai ülése után Mussolini több miniszterrel tanácskozára ült össze, amelyen a rendőrfőnök és a karabínerik parancsnoka is megjelent. Elhatározták, hogy a fascista vasuti miliciát részben mozgósítják, a vasutvonalakat és a pályaudvarokat őrizetbe veszik. A politikailag hírhedt helyiségeket bezárják. Az összes prefektusok felhatalmazást kaptak, hogy szükség esetén mozgósítják a nemzeti miliciát. — A Maínnak jelentik Rómából: Az olasz kormány királyi dekrétummal megsemmisíti a kivonult ellenzéki képviselők mandátumát.

Királyi üdvözet a szövetkezeteknek.

A szövetkezetek kongresszusát Ferdinánd király nyitotta meg.

(Bucuresti, január 5.) Újév napján kezdődött Bucurestiben a szövetkezetek nagy kongresszusa, amelyet Ferdinánd király nyitott meg. Az uralkodó mindenekelőtt köszönetét és elismerését fejezte ki a megjelenteknek, majd rámutatott arra a tényre, hogy a szövetkezetek fontossága az agrárreform és az általános termelés fokozásának szempontjából rendkívül megnövekedett. A szövetkezetekre — mondotta a király — számos jelentős probléma megoldása hárul s ettől a megoldástól függ gazdasági és társadalmi haladásunk, valamint az istenáldotta ország gazdagságának jól felhasználása. E problémák között első helyen áll a föld szakszerű megművelése és az általános termelés oly irányu megszervezése, hogy a termelés minden téren növekedjen és betölthető legyen az az ür, ami a nagybirtokok kisajátításával itt maradt. Ugyancsak meg kell szervezni a termelési munkát és jól átgondolt intézkedéseket kell tenni a mezőgazdasági és ipari szerszámok, valamint elsőrendű tömegszükségleti cikkek beszerzése iránt. E célból feltétlenül szükség van hozzáértő személyzet kiképzésére, mert tudvalevőleg az ember szenteli meg a heiyet és értelmes vezetők nélkül nem igen építhető életképes és egészséges dolog. A mag. amit Spiru Haret és más lelkes férfiak a gazdasági szövetkezet ugarán ére-tettek, most kezd szépen kifejlődni. Beszéde végén ismételt meg köszönte az iránta és az ügy iránt mutatkozó szeretetet és lelkesedést. A beszéd elhangzása után a megjelentek nagy ovációban részesítették az uralkodót.

— Az aradi törvényszék elnökének szabadsága. Az aradi törvényszék elnöksége ma értesítést kapott, hogy Simionescu Constantin újonnan kinevezett törvényszéki elnököt betegsége való tekintettel újabb két hónapra szabadságolta az igazságügyminiszter és így csak február 15-én foglalja el aradi hivatalát.

Letartóztatták a Radics-párt vezéréit.

Házkutatás az egykori főhercegi palotában. — Radics István nyomtalanul eltűnt.

(Belgrád, január 5.) Óriási feltűnést keltett és nagy izgalma-
kat váltott ki Pasic kormányá-
nak az a rendelkezése, amelynek
értelmében a horvát köztársasági
parasztpártot feloszlatták és min-
den további működését felfüg-
gesztették.

A rendelkezés átvétele után a ha-
tóságok azonnal megkezdték az
intézkedések végrehajtását. Le-
tartóztatták dr. Macsek Vladkot,
a párt egyik alelnökét, aki a par-
lamentnek is alelnöke és elnöke
annak a főbizottságnak is, amely
a mandátumok igazolásával fog-
lalkozik, valamint dr. Predavec
Józsefet, a párt másik alelnökét.

A közvéleményt különösen Ma-
csek letartóztatása foglalkoztatja,
ami letartóztatásakor hivatkozott
képviselői immunitására, de a
rendőrség azt, tekintettel a kor-
mány intézkedéseire, figyelmen
kívül hagyta. A parasztpárt vezé-
rei közül még többet is letartóz-
tattak, akiket kihallgatásuk után
a bíróságnak adták át.

A parasztpártot feloszlató ren-
delkezéssel kapcsolatban házkuta-
tást tartottak a zágrábi Prpic-
palotában, amely valamikor Li-
pót Szalvátor főherceg palotája
volt. Azt hitték, hogy ebben a pa-
lotában egy olyan falban levő rejt-
búhely van, ahol Radics István

elrejtőzhetett. Azonban egy egész
éjszakán folytatott kutatás is tel-
jesen eredménytelen maradt. A
palotában lefoglalt angol és orosz
nyelvű levelezésből azt állapítot-
ták meg, hogy Radicsot megbizta
a moszkvai parasztnemzetdél,
hogy a horvátok torradalmosítá-
sát hajtsa végre.

Radics István holtétéről a leg-
különbözőbb verziók terjedtek el.

Hivatalnokkormány Németországban.

Berlinből jelentik: Marx alakítja az új kormányt. Minthogy
a politikusokkal nem jött létre megegyezés, hivatalnok kor-
mány alakul. Ma délután átnyújtották Marxnak az antant jegyzé-
ket a kölni zóna további megszállása dolgában. A jegyzék szöve-
gét január 6-án hozzák nyilvánosságra.

Szaporodnak az emberevők

Az emberevők a legsötétebb Kö-
zép-Afrika után a szintén elég ros-
szul világított Közép-Európába tet-
ték át székhelyüket. Először Hanno-
verben tűnt fel Hamhamm Haar-
mann, az első európai emberevő,
utána pedig Münsterbergben csat-
toltatta meg fogait Nyaranyam
Denke. A két törzsfőnöknek az volt
a célja, hogy azt a kevés fegyverbíró
német férfit, aki még megmaradt a
háború után, a gyomor fenekén tűn-
tetik el. Borzongva ismételtetem
magamban a németországi esemé-
nyeket és már-már boldogan gondol-
tam arra, hogy nálunk ilyesmi elő-
nem fordulhat, amidőn hirtelen haj-
szálmeresztően rémes dolog történt
velem. A városligetben sétáltam, s
amidőn egy elhagyott utra tévedtem,

örökzöld bokrok sűrűjéből előtört
izgatott hangok ütöttek meg füle-
met. Elállt a szívverésem és önkén-
tenül hátsó zsebemhez nyultam,
hogy milyen jó volna, ha lenne fegy-
verviseelési engedélyem. A bokrok mö-
gött dühösen szólt meg egy:

Vastag hang: Igenis, megesz-
lek!

Vékonyabb hang: Egyél! Mit bá-
nom én!

Vastagabb hang: Te most azt
hiszed, hogy én tréálok. A legko-
molyabban mondom, hogy meg-
eszlek.

A vékony hang: Csak el ne rontsd
velem a gyomrod.

A vastag hang: Ha mondom!

(Csend.)

A vékonyabb hang: Az istenért,
mit csinálsz?

A vastag: Ne húzd félre a fejed!
A vékony: Az istenért! Te ha-
rapész?

A vastag (fildokolva): Harapok.
Igenis, harapok!

A vékony: Jaj a fulem!

A vastag: Ne! Ne jajgass! Mind-
járt kereszülharapom a torkodat!

A vékony: Szent Isten! A nyakam!
Engedd el a nyakamat! Jaj a karom!

A vastag: Azt is! Azon több hus-
van! Juj, de jó ize van a karodnak.

En: Rendőr! Rendőr! Rendőr! Se-
gítség! Segítség! Segítség!

Első rendőr: Mit ordít, maga hó-
lyag?

En (verejtékező homlokomat tö-
rölgetve): Egy emberevő! Jesszus,
egy emberevő!

Második rendőr: Hol van az az
emberevő?

En: Ott nál! Amögött a bokor mö-
gött. Most harapott ép a szegény
áldozat nyakába.

Harmadik rendőr: Meg kell zör-
getni a bokrot!

Rendőrelőőr (harsányan): Előbb
mindenki húzza be a nyakát! Rajta!
(A bokorból két sötét alak bujik elő.)

Ellenőr: Kik vagytok, hé?

A vastagabb hang: Kovács Ber-
talan.

A vékonyabb hang: Neufeld
Iréne...

Ellenőr: Mi a foglalkozástok?

A vastag- és vékonyabb hangu
(egyszerre): Jegyesek vagyunk.

En: A teremburáját maguknak!
Mit izeszik az embert? Miért nem
mennek Hannoverbe, vagy Münster-
bergbe? Muszáj ezt pont itt csinálni,
a legsötétebb városligetben?

TARCA

Csempészek — egymás közt.

— Koriörténet 1924-ből. —

A budapesti keleti pályaudvar-
ra lomhán húzódott fel a keleti-ex-
press, hogy az utasokat magába
fogadja. Az indulásig még sok idő
volt, s mégis hogy megállott a vo-
nat, egy kövér, pirosarcu úr nem
tudni miféle eszközökkel, a vona-
tig törtetett s nagy csomagjait az
utána jövő hordárokkal sietve fel-
rakatta az első osztályú kocsi-
ba. Ezután kényelmesen elhelyezke-
dett a kupéban s várta, hogy a
vonat meginduljon. Negyedórai
várakozás után megtörtént a be-
szállás, melynek során a kupéba
szállott több férfi és egy idősebb
nő, ki szisztekin bundáját sehogy
sem akarta letenni, bár ebben a
beszállott férfiutaskor készségesen
segédkeztek volna. A nő a kövér
úrral szemben foglalt helyet az
ablaknál s mikor elhelyezkedett,
fürkésző tekintet vetett az utitár-
sakra, majd a szembenülőhöz kér-
dőssel fordult:

— Uraságod bizonyára keres-
kedelmi utazó, hogy ilyen sok és
nagy csomaggal utazik?

— Nem kérem, — felelt a kö-

vércu, piros úr, — én nagybir-
tokos vagyok a Mezőséken... Fel-
rándultam Pestre s miután kima-
laltam magam, most hazamegyek.

— Ugy? — szölt a nő. Vala-
mit szerettem volna kérdezni, így
azonban majd mástól kérdezem
meg.

— Szabad kérnem, miről vol-
na szó? Hátha én is felvilágosi-
tást adhatnék?... — kérdezte ki-
váncsian a férfi.

— Arról van szó, hogy a hatá-
ron szigorú vizsgálat alá veszik a
nőket is? Mert amikor jöttem,
nem volt szigorú vizsgálat, igaz,
hogy személyvonattal jöttem...

— Nem lehet mondani, hogy
szigorúság van, — s hunyorított
magában, — pláne mostanában.
Megvizsgálják minden csomagot,
de közelebbről csak azt, ami gya-
nusnak tűnik, vagy ha éppen fel-
jelentés van az illető ellen, akkor
azt tüzetesebben vizsgálják meg.
Nőket azonban nem nagyon vizs-
gálnak.

— Igen? — akkor jó lesz, —
mondotta örvendezve a nő. —
Uraságod talán többször utazott
át a határon s tapasztalta?... Meg-
nyugodtam, mert oly árut viszek
magammal, melyet nem jelente-
nék be, mert magas vám alá esik,

s minthogy elkobozzák, inkább itt
hagytam volna még Pesten... Így
azonban nyugodt vagyok.

A vonat már fűtyölt és lassu
tempóban indult kifelé az álló-
másból.

— Lásd Nagysád, — mon-
dotta a férfi, — már elkészt vol-
na az áruja leadásával, mert a vo-
nat már megindult.

— Nem baj most, — szölt nyu-
godtan a nő. Uraságod nagyon
kedves volt, megnyugtatót s re-
mélem, hogy az utitársi érdek-
községnél fogva segítségemre fog
lenni.

A kövér úr rágyújtott egy ci-
garettára s annak füstje közben
arra gondolt, hogy vajon a szem-
benülő nő tulajdonképpen mit
akar átcsempészni? Sietett is ér-
deklődni.

— Nagysád mért fel a határ-
vizsgálatról? — valamit át akar
csempészni, — kérdezte sugva.

— Én erdélyi csipkekereskedő
vagyok, s még nem voltam Pes-
ten a háború óta. A csipke nálunk
nagyon keresett cikk s azt viszek
magammal. De nehogy, eláruljon,
mert azt elkobozzák...

Be se fejezhette beszédét s
már közbevágott a pirosarcu férfi,
ki nem volt más, mint egy csipke

nagykereskedő s szintén csipkét
vett Pesten, hogy azt Romániába
csempéssze.

— Ugyan kérem, — tán nem
tértelez fel ilyesmit egy férfiról?
Nővel szemben? — válaszolt sér-
tődötten.

A nő megnyugodott s fejét az
ablakfelől párnára illesztette, a
hol el is aludt. A vonat egymás-
után hagyta el a magyar állomá-
sokat s szinte észrevétlenül futott
be a magyar határállomásra. Itt
nem volt különösebb vizsgálat,
miért is a vonat a szokott időben
kifutott az országból Romániába.
Itt már tüzetesebb vizsgálat volt.
Különösen a kövér pirosarcu ci-
pkekereskedő tűnt gyanúsnak. Min-
den ruhadarabját átkutatták, de
semmit sem találtak, amit elkoboz-
hattak volna. Még csak egy kis
kézitászkája volt s a személymoto-
zás, mit még nem végeztek el a
fürgé vámtisztek, mire méltatlan-
kodva így szólt hozzájuk:

— Dombról, maguk csak en-
gem vizsgálnak, ahol nincs sem-
mi, de ezt a nőt, ki velem szem-
ben van futni hagyják, holott
csempészárnya van, csipkéje, ke-
ressék meg!

A vámtisztek még vizsgálták
a kereskedőt, de az alaposabb

Irodalmi háborúság ütött ki Budapesten.

Mikszáth Kálmán fiaj apjuk gyalázásért pert indítanak Móricz Zsigmond ellen.

(Budapest, január 5.) Móricz Zsigmond, a kitűnő író a nyár folyamán egy színházi hetilapban parentálta el az elhunyt Bródy Sándort, a magyar irodalomnak ugyancsak egyik kiválóságát. Móricz nyáron megjelent nekrológiájában többek között a következőket írta:

„Bródy Sándor volt az első, aki szociális érzéseket, akaratot és problémákat hozott a magyar szépirodalomba. Addig na gyok és kicsinyek, a ragyogók és szürkék, mind vak és buzgó dicsőítői voltak a régi rendi Magyarország ideáljainak. Jókai, az uri nemes fiú épp úgy, mint Mikszáth Kálmán a tót paraszt nemes iparosgyerek. De Jókai naiv áhitattal öntötte el csillogó és nemes disszel azt a sötét és obskurus világot. Mikszáth már pénzért pucolta a rozsdás kállokot, de közben leköpködte, ki csufolta, kinevelte őket. Bródy Sándor már csak kerítésen át való összeköttetésben volt ezzel a grófi világgal. Respektálta és megvetette grófikat. S ami ennél fontosabb, egész életakirása negációja volt a régi kőnök

vizsgálatot már abbahagyták a hallottakra, majd teljes apparátussal vizsgálni kezdtek a nőt, kinek csomagjában semmit sem találtak, de a teste megmotozásakor meglepő eredményre bukkantak: Egész teste körül volt csavarva csipkével. Nosza mindjárt leszállították s bevitték a hivatalos helyiségbe, levetkeztették, ahol megállapították, hogy mint egy 40.000 lej értékű csipkét akart átcsempészni. Mindjárt jegyzőkönyvet vettek fel, az árut elkobozták s közölték vele, hogy az ügynek még folytatása lesz: Bíróság és elzárás.

A nő sirógölcseket kapott. Nem elég, hogy károsodik a csipkével, de még rá is fizessen s börtönt is üljön. Reszketteült fel a helyére, ahol vele szemben még ott volt a pirosarcu ur, ki vigan eregette a füstöt ajkai közül.

— Szégyelje magát, — rivallt rá a nő. Maga gavalér? Piuj, — s zokogva vágta le magát a régi helyére.

A pirosarcu ur hallgatott, mert érezte, hogy az utazóközönség hangulata ellene van. Hallatszótak is kiáltások feléje: Ronda alak, piszok, stb. De ő nem szólt semmit. Várta még a vámvizsgálat teljesen véget ér s a vonat kiindul az állomásról. Akkor a nő felé fordult:

— Nagysád kérem, — szöjt

rabszolgát megnyugvásnak. A társadalmi rend ellen éppen úgy lázadt, mint annak a következményei, a morális, esztétikai és kulturális bornírtság ellen.

Kétségtelen, hogy Móricz Zsigmond túlságosan éles kritikát gyakorolt Jókai és Mikszáth íásaival szemben, már pedig mindent megillető tiszteletet és becsületet megadva Bródy Sándornak és Móricz Zsigmondnak, Jókai és Mik-

száth is jelentenek valamit nemcsak a magyar, de a világirodalomnak is. Mikszáth Kálmán fiaj csak most szereztek értesülést Móricz Zsigmond nyári cikkéről és a legidősebb fiú, ifjabb Mikszáth Kálmán dr. Lányi Márton ügyvéd útján halott ember emlékének meggyalázásáért megindította az eljárást Móricz Zsigmond ellen. Budapesti írói körökben feeszült érdeklődéssel várják a botrány további fejleményeit.

IV. Károly küzdelme a koronáért.

Werkmann báró bizonyítja a királyi emlékirat valódiságát. — Ujabb részletek a király és a kormányzó harcáról. — És Károlynak el kellett hagynia Magyarországot.

(Saját tudósítónktól.) Werkmann báró óriási feltűnést keltett könyve, a Münchenben megjelent „Károly császár hagyatékából”, az ugynevezett első királypucst írja le a tragikus véget ért uralkodó sajátkezű jegyzetel alapján, még mindig erős izgalomban tartja úgy a magyar, mint az osztrák politikai életet. A könyvből eddig a bécsi lapok hasábjain megjelent szemelvények főleg Károly király és Horthy kormányzó közötti utolsó találkozást adják, amelyről Károly király feljegyzéseket készített és később ezeket titkáranak Werkmann bárónak diktálta tollba. A feljegyzések

Horthy kormányzót nem a legkedvezőbb színben tüntetik fel és talán emek is tudható be, hogy Magyarországon a könyvet nem szabad árusítani és lapok sem közölhetnek abból részleteket. — Bethlen miniszterelnök a kormányzó megbízásából különben nyilatkozott ebben az ügyben és a legerélyesebben megcáfolta a könyv adatait, kétségbe vonja annak hitelességét. Bethlen miniszterelnök Károly király és Horthy közötti utolsó találkozás leírására azt jegyzi meg, hogy az „kitálat és Werkmann-féle beállítás.”

Megcáfolt cáfolat.

Werkmann báró nem hagyta szó nélkül ezt a nyilatkozatot és a lapokhoz levelet intézett, amelyben polemikába bocsátkozik a magyar hivatalos felfogással, védi a maga igazát és adatainak helyességét és állításainak igazolására Zita királynőt idézi. Az érdekes levél, amely több bécsi lap hasábjain megjelent, a következőképpen szól:

Reichenau, 1925. január 1. Tekintetes szerkesztőség! A magyar királyi miniszterelnök ur egy a „Károly császár hagyatékából” című könyvre vonatkozó nyilatkozatában azt állította, hogy a könyvben leírt utolsó találkozás Öfelsége Károly császár és király valamint a kormányzó között: „Kitálat és Werkmann-féle beállítás.” Kérem ezzel szemben a következő megállapításoknak helyet adni. A „Károly császár hagyatékából” című könyvben, mint már a címe is elárulja, nincsen semmi Werkmann-féle leírás a felség és a kormányzó utolsó találkozásáról, hanem csupán boldogult Károly császár és király Öfelségének erre vonatkozó előadása. A boldogult uralkodó nekem, jegyzetei alapján lediktálta élményeit első visszatérési kísérletéről s a leírást utólag is több ízben elolvasta és sajátkezű írással kiegészítette. A kiegészítések egy részét Öfelsége a császárné és királyné végezte sajátkezűleg, Öfelsége a számvetés

felében azzal a gondolattal járt, hogy munkáját visszaadástól politikájának szélesebb leírásába dolgozza fel, családi okmánytára számára. Ámde korai halála megakadályozta eme szándéka végrehajtásában. Magukat az adatokat Öfelsége soha, Madeira szigetén se vonta vissza, legkisebb részletekben sem. Világos, hogy a magyar kormány nem is lehet módjában adataimat jogosan megtámadni. E sorok közlését előre is hálásan köszönve vagyok tisztelettel Werkmann Károly, s. k.

A reménykedő király.

Közben a bécsi lapok tovább folytatják a szenzációs könyv részleteinek publikálását. A mai cikkek az izgalmas Horthy-találkozás utáni eseményeket írják le. Itt közöljük az egyik legújabb bécsi lap cikkét:

— Ugyátsziki

az exkirály komolyan bízt abban, hogy a nagyhatalmak semlegesek maradnak.

Már a kirándulás végén, amikor teljesen nyilvánvalóvá lett, hogy az exkirálynak nem marad más választása, mint a Svájcba való visszatérés, még akkor is bízt abban, hogy vállalkozása szerencsés kimenetelű lesz. Ezt a reményt alátámasztotta a Párisban dolgozó bizalmi férfi is, aki misztikus szövegű táviratban tartotta ébren a királyban a reményt és a bizalmat.

Alkudozás Károly és Horthy között.

— Károly exkirály, Szombathelyen Andrassyval és Bethlennel folytatott hosszabb tanácskozást a helyzetről és ebből kifolyólag újabb javaslatot küldött az exkirály Horthynak Budapestre. Március 29-ike volt. A sürgöny a király szerint körülbelül a következőket tartalmazta: Én nem értem az ön politikáját.

Vagy az lett volna az ön kötelessége, hogy a királyi palotában való megjelenésemkor engem elfogad, vagy pedig aldvett magát ön az ön rendelkezéseimnek.

Hogy a polgárháború veszedelmét elhárítsuk az országról, a következő javaslatot teszem önnek: Én kinevezem önt királyi helytartónak. Az esküt leteszi a kezembe. Én mint király az összes királyi kitüntetésekkel az ország területén maradok, de a tényleges uralmat csak akkor veszem át, ha erre az időt kedvezőnek ítéljük. Az exkirály megüzente Horthynak, hogy a hírségek nem kell majd a nagy nyilvánosság előtt letennie.

Mindennek vége...

Nyok nap mulva már mindennek vége lett. Azt a tervet, hogy Lohár csanataival Budapest ellen

nyájasan, sok kára van? Nem mondaná meg?

— Éppen elég, szöjt ridegen, — magának köszönhetem.

— Mégis mennyi? — kérdezte faggatva.

— A csipke 40.000 lej, most számítsa hozzá a bírságot s az elzárást, — oh én szerencsétlen! Mi lesz velem? Mi lesz velem? — kiáltozott sirva.

— Nos hát ne busuljon, adok önnek egy csekket, mely a Marmosch Blancra szól és 12.000 lejre van kiállítva. Ebből kárpótolja magát...

A nő kérdőleg tekintett rá.

— Igen, kárpótolja magát. Magának köszönhetem, hogy egy fél millió lej értékű csipkémnek átcsempésztem, mert azáltal, hogy Ön csempészett s beárultam, eltereltem magamról a figyelmet. Ne haragudjék. Kérem Önt, bocsásson meg. Nagyon-nagyon köszönöm...

A nő reszketteült. Nem tudta mi történt, majd amikor magához tért, utána kapott a csekknek s ennyit mondott:

— Maga egy kitanult csirkefogó, — s elmosolyogta magát.

A kúpeban ülők nevettek az eseten, de nem szóltak senkinnek a dologról, csak e sorok írójának mesélte el egy szemtanú.

(Badr Tibor dr.)

vonal, mint kivételként fel kellett adni. Arról sem lehetett szó, amit néhány királyhiú tiszt keresztil akart vinni, hogy Budapesten felfordulást csinálnak és a bizonytalanságot kihasználják arra, hogy az exkirályt bevonulattal kiadallal a királyi palotába Horthy helyére. Szombathelyen megszigorították az ellenőrzést és az exkirályt teljesen elzárták a külvilágtól. Az exkirály nem győzi eléggé dicsérni és magasztalni a szombathelyi környezetének odaadását és hűségét.

Visszatérés Svájcba.

Az exkirály elutazása alkalmával lejátszódott jelenetekről Kálmár részletesen megemlékezik. Az exkirály egy parasztnak szavalt ideát, ami hangosan a következő panaszos kitérítést tette: „Ah, miért engedték meg, hogy a mi szegény királyunknak hája megöszüljön ezekben a rettenetesen szomorú napokban?” Az exkirály Bruckon és Innsbruckon keresztül utazott. Az osztrák katonák olyan benyomást gyakoroltak az exkirályra, mint valamikor a kórhintalegények a „Venedig in Wien” mulatóhelyen, a városi rendőrség pedig teljesen a porosz gyalogos uniformistól öltötte magát. Szomorú egyveleg! — jegyzi meg az exkirály. Amikor Feldkirchenből továbbutazott az exkirály, a bécsi rendőrség két sorban állott fel és nem tudta, mit csináljon, köszönjön-e vagy sem? Az egyik utolsó végre megmondotta a dolgot és szaladt.

**HOGYALL
KIRÁLY?**

1925. január 5-én 100 lejtért adták:
Nálunk:

2.60 svájci frankot,
9.52 francia frankot,
37.500 belföldi magyar koronát,
Zürichben 2.6250 frankot
Párisban 9.70 frankot

SPORT.

O Elmaradt az MTK-Slavia találkozás. Európa sportkörei igen nagy érdeklődéssel várták a prágai Slavia és az MTK, Magyarország bajnoksápatának mérkőzését, amelyet külföldi turázásuk során Eibersfeldben kellett volna vasárnap egymással megvívniok. A mérkőzés azonban a három napig tartó esőzés miatt elmaradt. A többi külföldi turázó magyar csapatok közül a Vases-Darmstadt válogatott csapatát 3:1 (1:1) arányban legyőzte. A budapesti NSC Bresciában az FC Brescia csapatát 3:2 (2:0) arányban győzte le. Az FTC Pizában 2:2 (1:1) döntetlen arányban mérkőzött az FC Pisa csapatával. A Kispesti Atlétikai Club Hagenben 2:0 (1:0) arányban megverte a Sportvereinigung Hagent. Bécsi távirat szerint Bécs két csapata tegnap igen elkeseredett küzdelmet vívott egymással. A mérkőzés végeredményeképpen a Rapid az Amateure-t 1:0 (1:0) arányban verte meg.

Pusztító vihar Német- és Franciaországban.

Párisból jelentik: A Bretagnei partvidéken emberemlékezet óta nem látott vihar tombolt. Főbb helység viz alá került, a vasúti közlekedés megakadt. Normandia háborgó tengerhez hasonló, Bethuennál a gát átszakadt, s a viz egy tíz kilométeres körzetet elborított. Az Ardenesekben szintén nagy a pusztítás. — Düsseldorfból jelentik: Németországban szintén nagy viharok dúlnak. Gelingenben, Burgban, Mühlheimben a vízir akkora, hogy az utcákon dergelyekkel közledeknek.

Kigyóember volt az angol lord gyilkosa.

A titokzatos londoni rablógyilkosság szenzációs felfedezése — Hogy jutott ki a gyilkos a belülről bezárt szobából.

(London, január 5.) teljes részletességgel számolt be a Közlöny arról a rejtélyes rablógyilkosságról, amelynek áldozata az angol arisztokrácia egyik legtekintélyesebb tagja: lord Nevers volt. A rablógyilkosságot különösen az totte rendkívül rejtélyessé, hogy a bűntettől a lord kastélyából telefonon értesítették a rendőrséget és aki értesítette, az magát a lord inasának nevezte. Kiderült azonban, hogy az izgatott hangú feljelentő nem lehetett a lord inasa, mert az karácsonyi szabadságon Harwillban volt és kiderült az is, hogy

annak a szobának, a melyben a lordot meggyilkolták, minden ajtaja és ablaka belülről zárva volt és így a rablógyilkos titokzatos módon távozhatott csak a szobából.

A rejtély most megoldást nyert. Anglia közvéleménye a legnagyobb izgalommal foglalkozott a rablógyilkossággal és a nyomozással az egész londoni detektívtestület megbízták, amelynek aktív tagjai azonban teljesen eredménytelenül dolgoztak. A rejtélyt a detektívtestület egy próbaidős tagja oldotta meg, akinek pedig nem is volt módjában aktív részt venni a nyomozásban, bár az ő fantáziáját éppen úgy izgatta a titokzatos esemény, mint a közvéleményét és a többi detektívét.

Pinkham próbaidős detektív egy este elment az Atwood cirkuszba. Ott különösen feltűnt neki Bent Glassock-nak, a kigyóembernek szinte páratlanul álló mutatványa. A kigyóember

egy alig harminc centiméter átmérőjű karikán bujt át,

ami a próbaidős detektív gyanúját felébresztette. Pinkham azonnal a meggyilkolt kastélyához ment, ahol tényleg

fel is fedezett egy egészen keskeny szelelő nyílást az egyik ablakon;

ez a nyílás is körülbelül 30 centiméter átmérőjű volt. Most még az volt hátra, hogy a kigyóember ellen megfelelő bizonyítékokat találjanak. A detektív egyik kartársát felkérte, hogy a kigyóembert támadja meg mutatványa után, azzal, hogy elcsábította a feleségét. A terv sikerült, ezzel bizonyos időre feltartóztatták az artistát. Addig, amíg a próbaidős detektív elment Glassock lakásá-

ra s azt gyorsan alaposan átkutatta.

Az egyik szekrény aljában piszkos ujságpapírra csomagoltan meg is találta a lordtól elrabolt ékszereket.

A nemsokkal később hazatért Glassock a váratlan felfedezéstől annyira meg volt lepve, hogy nem is védekezett, engedte, hogy megbilincseljék és azt, hogy a detektívek a rendőrségre szállítsák. A kihallgatás során kiderült, hogy a lordtól elrabolt ékszerek, amelyeknek értéke meghaladja az 1 millió angol fontot, mind hiánytalanul megkerültek.

Eltemették a nótakirályt

Tízezer ember kísérte zokogva, hegedűszó mellett, utolsó útjára Banda Marcit.

Vácról jelentik: A püspökök városa végtelenül szomorú. Fekete zászló leng a házak ormán: királyt temetnek délután a pályaudvar melletti Rókus-kápolnából, a nóta királyát: öreg Banda Marcit.

Ezrekre menő tömeg veszi körül a komor kápolna-kertet, forgatok érkeznek. És jönnek sorban a régi idők dölög gavalériái, akik valaha Banda Marci hegedűje mellett vigadtak, keseregtek. — Jönnek a híres primások is: Radics Béla, Magyar Imre, Kiss Béla, ifj. Banda Marci a bandájával. Gyűlnek a koszorúk. A tömeg egyre nő, szinte az egész város együtt van már; mindenki a vén cigányról beszél, aki itt akart meghalni, ahol született, hogy együtt töltse az örök éjszakát feleségével a családi kriptában.

A kis kápolnateremben fekszik a halott, keskeny, még fedetlen

érekoporsóban. Látni soványra aszott testét a koporsófátyol alatt: kilandó munkadínyében szmokingban indult öreg Banda Marci a másvilágra. Kezdődik a gyászszertartás, Terlanday Rudolf kanonok beszenteli a halottat; ezek ajkáról felzúg a gyászenek, előkertülnek a zsebkendők: a tízezerre szaporodott tömeg könnyezve bucsuzik Vác híressé lett cigányprimásától.

A gyászkoosí tvegen olvasható a család jelentése: Idősebb Banda Marci, a koronás magyar érdemkereszt tulajdonosa, számos magyar népzenei verseny első díjával kitüntetett páratlan művészeti cigányprimás 78 éves korában meghalt.

A menet a temető felé vezető utra fordul, a cigányok állnak a kapuk a hegedűt és a szélcsen-des, nyugodt téli délutánban öten hegedűből zeng fel a

„Küldték a holtestet az udvarra”

szomorú dallama. Szívszaggató látvány, amint tízezer ember szeméből újra feltörnek a könnyek, a gyászzene összekeveredik sírással.

Cigánytemetés. A templom előtt elhallgat a muzsika, aztán rákezdik azt a nótát, amit a vén művész annyira szeretett játszani:

„Lehullott a rezgőnyárfa ezüstsíni levele.”

Sirnak a hegedűk, tömjén-szág terjeng, zokog a kísértőközönség. Sűrűsödő alkonyatban ér a menet a temetőhöz, ahol mindjárt elől a kapu mellett építették nemrégiben Banda Marciék családi kriptájukat. Leveszik a koporsót, még egyszer beszenteli a kanonok, azután hirtelen roppant csend lesz, egy cigány közvetlenül a koporsó mellé lép és látszólag kezdi Banda Marci mesternótáját:

„a „Repülj fecském!”

Elhelyezik a koporsót a kriptában a számtalan koszorú teljesen elfedi. Csapódik a nehéz vasajtó. Gyászbeszéd, szónoklatok nélkül, könnyekkel és hegedűszóval temették el öreg Banda Marcit.

Angora marad Törökország fővárosa.

Az angol és török külügyminiszter vitája.

(Angora, január 5.) A török külügyminiszter egy a nemzetgyűlés mai ülésén hozzáfűzött kérdésre kijelentette, hogy Törökország külpolitikai helyzete a képzelhető legszilárdabb. Arra a kérdésre, tud-e a török külügyminiszter Chamberlain angol külügyminiszternek arról a kijelentéséről, amely szerint Törökország igen gyenge és ennek a gyengeségnek a következményeképpen kénytelen lesz székhelyét Konstantinápolyba áthelyezni.

Hangsúlyozta, lehetetlennek tartja azt, hogy Chamberlain ilyen hangon nyilatkozott volna. Törökországgal különben sem lehet nemzeti kérdésekben ilyen hangon beszélni és nem lehet úgy kezelni, mintha elhanyagolható tényező lenne. Anglia, Franciaország és Olaszország barátságos politikát folytatnak Törökországgal szemben és minden vágyuk hogy Törökországhoz minél jobban közeljenek. Nagyköveteik is változatlanul Angorában, Törökország jelenlegi székvárosában maradnak.

Fekete test, vörös sapka

Egy dúsgazdag kabaré- és versenystáhlótulajdonos bukása. — Dorn Egon szenzációs összeomlása.

(Bécs, január 5.) Néhány nap előtt rövid hírből beszámoltunk arról, hogy Dorn Egon, a külföldön is jólismert kabaré- és versenystáhlótulajdonos lakásán szélütés érte. Csak kevesen tudták azonban, hogy a bécsi társaságok egy népszerű alakját a sors csapásai törték meg és sujtották a földre. Egyes verziók szerint Dorn Egon pompásan berendezett, de a hitelezőktől lefoglalt lakásában megmérgezte magát, majd golyót röpített a fejébe. — Evvel a verzióval szemben hozzátartozói azt kolportálják, hogy Dorn, aki az ünnepekre Berlinből visszaérkezett Bécsbe, valami csekélységen annyira felizgult, hogy szívservére érte. Hogy melyik verzió az igaz, talán nem is fontos, tény az, hogy egy népszerű és külföldön is jól ismert bécsi ember karrierje omlott össze.

Dorn Egon, akinek három év tized előtt még Kohn Sándor volt a neve, 25 év előtt került Münchenből Bécsbe. Az akkori Colosseum Orfeumban apró boházatokban vállalt szerepeket és a robusztus alkata fiatalember csakhamar egy bizonyos publikum kedvence lett és ezt kihasználva *Simplicissimus* néven megalapította a bécsi kabarét egy belvárosi helyiségben. A *Simplicissimus*-kabarének, röviden: *Simplnek* nagy sikere volt. Dorn kasszájába csak úgy dőlt a pénz, úgy, hogy csakhamar a *Ponachert* is kibérelte. Ekkor azonban már nem elégedett meg a varieté-igazgatással, hanem versenyistállót alapított. Kezdetben szerencsével dolgozott a gyepen is és egyik kancájával Alagon megverte az első díjat. *Atta Troll* lova hosszú ideig Ausztria-Magyarország legjobb paripái közé tartozott. Dorn színei, fekete test, vörös ujj, vörös sapka igen népszerűek voltak és Dorn csakhamar emelkedett a varietének, de az országmagyar löverseny-világnak is egyik vezére lett. — Két év előtt Dorn Egon istállója mintegy húszból állott még. Ekkor azonban megvásárolta Silberer Viktorról „*Allgemeine Sportzeitung*” cikkeiért egy sportlapot, amely azonban állandóan nagyobb és nagyobb összegeket fizetett rá. A pénz és kártyán is sokat vesztett, hogy néhány hónap előtt teljesen volt a *Simplt* eladni, mi mástól év előtt már a *Ronald* is megvált. Lassanként lo is tudott, úgy, hogy most már esztendőskorában újra kezdenie az életet.

A szívós karakter, nem

bántotta a letörés, Berlinbe ment és ott kibérelte a *Residenz-Theater* abból a pénzből, amiye még maradt. Ebbe azután végleg bele-

bukott, visszatért Bécsbe, ahol ön kezével akart véget vetni életének. Ezek a kulisszatitkai, Dorn Egon állítólagos „szélhűdésének”.

Megverték Ferenc Ferdinánd fiát.

Nagy feltűnést keltő botrány egy bécsi barban.

(Bécs, január 5.) Érdekes botrány foglalkoztatja most Bécs közönségét. Schaffner Alfréd a világhírű magyar futballjátékos, aki jelenleg Bécsben tartózkodik, az elmúlt éjszakán az egyik előkelő bécsi bárban mulatott több társával. Schaffner nemcsak kitűnő futballista, hanem jó táncos is és felállott a bár parkettjére, hogy táncoljon. Tánc közben a futballistát véletlenül meglökte Hohenberg Miksa herceg, néhai Ferenc Ferdinánd trónörökös idősebbik fia, aki szintén a parketten élvezte a bécsi éjszakát. Schaffner, aki úgy látszik alaposan megfélemedezett magáról, tetteleg inzultálta a fiatal herceget. Az inzultusnak botrány lett a következménye és a bár közönsége a bár vezetőségével együtt a fiatal herceg pártjára állott. A bár vezetősége néhány perces vita után úgy döntött, hogy Schaffert és társait kutasították a helyiségből, akik azonban el is távoztak az inzultus színhelyéről.

Letartóztatták

a kisjenői uradalom volt igazgatóját.

József főherceg kisjenői bérloji. — A fundus instructus sorsa. — A bérlo társaság mindent megvásárolt. — Jogos volt-e a vásár, jogos volt-e az eladás? — Hogyan intézkedik a békeszerződés. — Letartóztatásban az uradalom volt igazgatója.

(Saját tudósítónktól.) Rendkívül érdekes ügy került most az aradi vizsgálóbíró elé, amelynek különös érdekessége az az, hogy a trianoni és St.-germaini békeszerződések rendelkezései következtében emel a hatóság vádat egy egyébként teljesen jóhiszemű ember ellen. Az érdekes ügynek, amely,

még sokáig fogja foglalkoztatni a törvénykezési fórumokat és a jogász köröket,

az előzményei a következők:

Az aradmegyei ineni (kisjenői) volt József főherceg-féle uradalmat még abban az időben, amikor azt az állam nem kobozta el, egy bérlo társaság vette bérbe. A vállalat főkésekéből és pénzemberekéből alakult és élén mint vezérigazgató Adorján Dezső timisoarai mérnök és nagyvállalkozó állott. A társaság, hogy intenzív gazdálkodást fejthessen ki, megvásárolta a főhercegi uradalomhoz tartozó gazdasági felszerelést és a tekintélyes állatállományt is. A gazdálkodás megkezdődött és az uradalom élén mint uradalmi igazgató először Madarassy Jenő, később pedig Schuller János állott. Közben azonban Trianonban és St.-Germainban aláírták az osztrák és a magyar békeszerződéseket, amelyek azután megpecsételték a volt főhercegi uradalom sorsát. Mindkét békeszerződés ugyan is kimondja a Habsburg-vagyon elkobzását és így,

a román állam is elkobozta József főherceg kisjenői uradalmát.

Az Adorján-féle bérlo társaság kivonulni kényszerült a bérletről, előbb azonban eladta a jogosan és készpénzen vásárolt, tehát legális

úton szerzett gazdasági felszerelést és állatállományt gazdáknak és kereskedőknek. Tehette ezt annál is inkább, mert ezeknek az elkobzásáról a békeszerződések nem intézkednek és ezeket nem bérlette az uradalomtól, hanem készpénzért vásárolta.

Rövid idő előtt különböző fórumoknál felmerült az a kérdés, volt-e joguk Adorjánéknak eladni a fundus instructust. Vita indult meg erről és egyeseknek az volt a véleményük, hogy az uradalommal együtt ezt is el kellett volna kobozni. Azok, akik ezen a véleményen voltak, azonban megfélemedtek arról, hogy,

az elkobzás idején ez a felszerelés már régen nem képezte József főherceg tulajdonát

és a bérlok, amikor ezeket eladták, csak a saját tulajdonukat adták el. Egészen máig ez a vita bizonyos akadémikus jellegű ültöt, mára azonban már

áldozata is van az egyoldalú jogász felfogásnak.

Ugyanis az eladás körüli funkciókat az eladások idején Adorján Dezső vezérigazgató egyenes utasítására az akkori uradalmi igazgató, Schuller János végezte. Ő, mint a társaság fizetett alkalmazottja igazán nem vitázhatott afelől, hogy vajon szabad-e eladni a gazdasági felszerelést, tiltja-e ezt a trianoni vagy St.-germaini békeszerződés. Ő, mint leikiismeretes tisztviselő teljesítette gazdái parancsát, az összeggel pontosan elszámolt, a többi nem tartozott oda. Időközben he is költözött Aradra, a közelben egy kisebb birtokot bérlet és azon nyugodtan gazdálkodik, teljesen megelégedve a kisjenői uradalomról, bérlo társaságról, József főhercegről, békeszerződésről és elkobzás-

ról. Mára azonban nyugalmából kizökkentette egy hivatalos vizsgálóbírói idézés.

Schuller felment a vizsgálóbíró-ságra, ahol kihallgatták az eladások ügyében, majd ennek befejezte és a jegyzőkönyv aláírása után

letartóztatták.

A vizsgálóbíró kihallgatta még dr. Momák Döme aradi ügyvédet is, aki évekig az uradalom ügyésze volt, de ő kijelentette, hogy 1922. szoval az elkobzás óta már nem áll nekiszusban az uradalommal és így nem áll módjában ebben az ügyben felvilágosításokat adni.

Megkérdeztük dr. Momák Dömét, de ő nem kíván ebben az ügyben érdemlegesen nyilatkozni.

és miután nem tudja a tulajdonképpeni okot sem, amiért Schullert letartóztatták, még a letartóztatáshoz sem tud hozzászólni. Schuller János védelmére dr. Marsien Jusztin ismert aradi ügyvéd látja el. Az ügy kimenetelére elé jogászai körök nagy érdeklődéssel tekintenek.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET

Az aradi Thalia-cabaretben ma este 9 órai kezdettel teljesen új műsor. Színre kerül: Adóvallomás. — Veronika és egy szenzációs kacagtató boház, címe: Éjjel a kaszárnyában. Győző és Inke a főszerepekben. Francisc & Deso angol step-táncosok első fellépte. Jegyek elővételben Bauerné Arad, Minorita-palota.

Budapesti színházak műsora. Budapestről jelentik: A budapesti színházak erre a hétre ismét a sikert aratott újdonságokból állították össze a műsorukat. A Király színház keddtől egészen hétfőig minden este Kálmán Imre diadalmas operettjét, a Marica grófnőt játsza, míg kedden délután a Három a kislány, vasárnap délután pedig az Árvácska megy. — A Magyar színház szintén még mindig a Vörös embert tartja műsorán, csupán csütörtök este játsza a Sasfiókot, amelynek ez lesz a háromszázadik előadása. Kedden délután a Masamód, vasárnap délután pedig a Válopörös hölgy kerül színre. — A Belvárosi Színház színpadát egyelőre a Ki babája vagyok én? ez a pompás vígjáték foglalta le, csupán csütörtök este és vasárnap délután szakítja meg a sorozatos előadást az Olasz asszony, Szenes Béla vígjátéka. Kedden délután a Nagyhercegnő és a pincér, ez a briliáns Savour-vígjáték megy. — A Blaha Lujza színház műsorát a Postás Katica dominálja, ez megy keddtől egészen a jövő hét hétfőjéig, de valószínű, hogy még heteken át műsorán marad ez a szép operett. Vasárnap délután a Fügefalevél kerül színre.

Károly király naplója előjegyzhető Sándor hírlapirodában, Arad.

Minisan képkiallítása az aradi Kulturpalotában ma este bezáródik.

Az Aradi Filharmonia Egyesület január 22-én, Arányi Ferenc hegedűművész közreműködésével hangversenyt rendez az aradi Kulturpalotában. A jegyárusítást a Schierhag-cég fogja intézni.

HIREK

Farsang hercege

Befősszönt...

Holnap, január hatodikán hivatalosan megkezdődhetnek a hálok, mulatságok. Ránk köszönt a farsang első napja; szövődnek a leánydalmok, a tündérkirályról, a mesebeli hercegről: egy férőről, akinek házassági szándékai vannak. De ha nem is valósulnak meg a farsanghoz fűzött remények, legalább hozzon egy kis flörtöt, egy pár kellemesen eltöltött éjszakát, hogy érdemes legyen az emlékeken elmerengeni. A farsang rövid lesz az idén. Február 23-án álomra hajtja fejét Karnevál hercege, hogy jövő év farsangjáig fel se ébredjen. A tapasztalat ugyan azt mutatja, hogy farsang után is egészen jól sikerült táncmulatságokat tartanak, talán hogy kipótolják a farsangi bulók alatt elmulasztottakat. A divatszalonokban már készülnek a csillogó bál toalettek és a fehér leányszobákban álmódznak arról, amit a tavalyi farsang nem hozott meg.

— Lapunk legközelebbi száma a keddi Vízkereszt és a cenzurahivatal szerdai hivatalos ünnepe miatt pénteken reggel jelenik meg.

— Vízkereszt. A Vízkeresztet nagy egyházi és katonai pompával tartják meg a görög keletiek. Kilenc órakor reggel ünnepi istentisztelet lesz a görög keleti székesegyházban, majd megindul a menet a Bulv. Regina Marián keresztül. A városházánál bekanyarodnak a Marospartra, ahol a vízszentelés történik. A menetben résztvesznek az összes egyházi, katonai és polgári vezetők és a kivezényelt katonai csapatok. — Ezzel kapcsolatosan a rendőrprefektúra közli, hogy holnap, kedden, Vízkereszt ünnepén teljes munkaszünet lesz. Gyárak, vállalatok nem dolgozhatnak, üzletek, beleértve élelmiszer- és borbélyüzleteket is, egész nap zárva tartandók. A holnapi ünnepen kizárólag kávéházak, vendéglők, korezmák és virágüzletek tartathatók nyitva.

— A bécsi főpolgármester autóbalesete. Bécsből jelentik: Seitz dr. főpolgármestert, Ausztria volt elnökét Bécs környékén autószerencsétlenség érte. A polgármester autómobilja Traiskirchen mellett összekötött egy teherautóval és erősen megrongálódott. Egy üvegszilánk több centiméter hosszú sebet hasított fel a főpolgármester homlokán, közvetlenül a szeme fölött. Az előhívott orvos bevarrta a sebet és a főpolgármester csakhamar folytatta útját Bécs felé.

— A berlini bankhukás áldozata. Brémából jelentik: Friedländer Lípót a brémai bank 73 éves igazgatója feleségével együtt öngyilkos lett, mert a Barmen-bukás a brémai bankot is válságba sodorta.

— Eljegyzés. Bogár János és Nagy Rózsika jegyesek. (Minden külső értesítés helyett.)

— Állandó rendelőknek előnyös heti vagy havi részletre készítek cipőt. Braun cipőszalon Arad, a főpostával szemben.

Bűnvádi eljárás Károlyi Mihály ellen.

(Budapest, január 5.) Az ügyészség Károlyi Mihály ellen a Bécsi Magyar Újságban három évvel ezelőtt megjelentetett kiáltványa miatt, amelyben forradalomra uszított, bűnvádi eljárást indít.

Megterül a Porosz Állami Bank kara.

Elsiette a rendőrség a nyomozást. — Több letartóztatottat szabadlábra helyeztek. — Tizenötezer embernek ad kenyeret a Barmat-koncern.

(Berlin, január 5.) A Barmat-ügyben folytatott nyomozás megállapította, hogy a Barmat testvérek 40 millió aranymárkával tartoznak, amelyből 12 millió márka eszik a Porsosz Állami Bank számlájára, 6 millió márka a Tisztviselők Ellátására Szolgáló Birodalmi Bank terhére, a hátralék pedig más pénzintézetekre. A Mercur-Bankot a közönség tegnap megrongálta. Mára a helyzet megváltozott és

a pénztárak ellen intézett roham nagymértékben csökkent.

A Barmat-koncern két bankját annyira megviselték az események, hogy valószínűleg be fogják zárni azokat. A Brémai Magánbankról és a Friedländer és Hoffmann bankról van szó.

Egyelőre január 7-ig tartják zárva pénztárakat.

Általában a Barmat-koncern vállalatait állandó veszély fenyegeti. A főállamügyész a Mercur-Bank kifizetését csakis a feltételkel engedélyezte, hogyha a koncern vállalatai kezességet vállalnak azokért.

Tizenötezer munkás és hivatalnok éhsziszteniájáról van szó, mert ennyi embernek a koncern vállalatai kenyeret.

Ezért minden utat-módot megpróbálnak, hogy a bonyodalomból a kivezető utat megtalálják. A Barmat testvérek védői ma terjedelmes beadványban kérték védenekik szabadlábra helyezését. Gazdasági körökben az a hír terjedt el, hogy a rendőrség kissé túlságosan is buzgón járt el és a gyors letartóztatásokkal túllőtt a célon.

Állítólag a nyomozást elsiet-

— Elhunyt cigányprimás. Budapestről táviratozzák: Ismét kidőlt a sorból egy népszerű és ismert cigányprimás. Szép kort ért meg nagyváradi Pege Károly, aki sok felejthetetlen estét szerzett Európa uralkodóinak. Európa nyolc uralkodója tüntette ki Pege Károlyt, aki azonban a walesi hercegtől kapta legemlékezetesebb kitüntetését. Ez a kitüntetés egy remekbe szabott frakk volt, az angol szabóművészet büszkesége és a walesi herceg ezt a frakkot ajándékként adta a nótá mesterének, akinek az volt az utolsó kívánsága, hogy ebben a frakkban temessék el. Utolsó kívánsága teljesül és a walesi herceg frakkjában kísérik el utolsó útjára azok, akiknek sokszor huzta a halgatókat, meg a régi szép keringőket Pege Károly.

— Hőcipőjét gyorsan és olcsó árban javítja Braun cipőszalonja Aradon, a főpostával szemben.

tek és bebizonyosodott, hogy a Barmat-koncern révén az Állami Bank nem fog károsodni. A letartóztatottak közül szabadlábra is helyezték a Mercur-Bank igazgatóit,

mivel azt már megállapították, hogy a Mercur-Bank vezetői nem károsították meg az Állami Bankot. A Barmat testvérek szerepét az ügyészség fogja tisztázni. Az bizonyos, hogy a testvérek dúsgazdagok, a koncern vállalatai virágznak és aktívái a 40 millió aranymárka kölcsönre kétszeres fedezetnél is többet nyújtanak. A rendőrség pedig a Barmat testvéreknek egész vagyonát, villáit, házaikat, műkincseit és ékszereit zár alá vette, úgyhogy a Barmat testvérek által okozott esetleges kár meg fog térülni.

Ma este a Barmat-ügyben újabb letartóztatás történt.

A rendőrség letartóztatásba helyezte Sauwerbe igazgatót, a Berlin-Burger Eisenwerke vezetőjét.

Ez a vállalat szintén a Barmat-koncern egyik leghatalmasabb intézménye. A rendőrség bünygyi osztálya a MCABIT-ban lázasan dolgozik. Több vizsgálóbíró van kirendelve és a nyomozást intéző főügyész még az ágyát is bevitette hivatalába, hogy a hazamenésé se töltse az időt. A szabadon bocsátott igazgatók és cégvezetők nyomban átvették az ügyek vezetését a koncern vállalataiban. Barmaték védői védenekik szabadonbocsátása iránt benyújtott kérvényükön kívül külön panasszal fordultak a bírósághoz az ellen az eljárás ellen, ahogy a rendőrség a Barmat testvéreket letartóztatta.

— Halálozások. Werner Heinrich január 3-án 82 éves korában meghalt. Drága halottunkat 5-én helyezték örök nyugalomra az aradi izretetőben. Halálát kiterjedt rokonság gyászolja.

Győrössy Endre nyugalmazott aradi Acsev. főellenőr hatvannégy éves korában meghalt. Az elhunytat, akinek temetése kedden délután négy órakor lesz az aradi felső temető halottasházából, nagyszámu rokonság gyászolja.

— Irodai cikkek Kerpetnél Arad. — H. Sziklay Gizi Aradon a Krispin-teremben levő tánciskolájában január 14-én kezdők részére új tánc-kolon kezdődik.

— Január 6. Az Aradi polgári jótekonny nőegylet estélye az aradi Fehér Kereszt nagytermében.

— Béreljen Kerpel könyvtárában!

— Fabál február 7-én Aradon, a Központban.

— Tea délután. Ha igazán jól akar mulatni és felejthetetlen kedves estét akar magának szerezni, úgy ne mulasszon el a ma d. u. 6 órai kezdetű rendezendő műsoros tea-délutánra az aradi Fehér Kereszt nagytermében felmenni. Az Aradi polgári jótekonny nőegylet rendezésében, belépti-díj adóval együtt 30 lej.

Kocian Jaroslav, a világ egyik legkitűnőbb hegedűművésze, január 14-én tartja az aradi Kulturpalotában egyetlen hangversenyét. A nagyszerű és művészetének tetőpontján álló művész az a nagy kiutetés érte legutóbbi olaszországi turnéja alkalmából, hogy Paganini hegedűjén játszhatott. Paganini Nicolo hegedűje 65 esztendőn keresztül érintetlenül állott a Paganini-múzeumban és a zenetörténelem világhíreseménye volt, hogy a művész felkérték a hegedűn való játszásra. Az olasz arisztokrácia és zenei világ előkelőségei jelenlétében mutatta be genuai koncertjén művészetét Kocian Jaroslav. A közönség valószínűleg extázisban ünnepelte a művészt, aki csodálatos hangokkal szólaltatta meg a felejthetetlen olasz mester hegedűjét. Jegyeket Oláh Sándor könyvkereskedésben lehet kapni.

— Farsangi szennáció lesz a mai műsoros tea-délután, hol mindenki megtalálja az idei bál évad legjobb mulatságát. Frappáns meglepetéssel fog szolgálni az a magas nivóu műsor, mit Arad legjobb művészei és művészi nivóu műkedvelői fognak nyújtani a közönségnek, Z. Várady Margit urnő rendezésével. A rövid, de tömör és tartalmas műsor után a legfinomabb italok és ennivalók állanak a közönség rendelkezésére, mely után reggelig tartó tánc fog Arad fiatalágának felejthetetlen éjelt szerezni. Az Aradi polgári jótekonny nőegylet rendezésében délután 6 órakor veszi kezdetét a Fehér Kereszt nagytermében ez a kétségkívül legjobb farsangi mulatságnak ígérkező tea-délután. A nagyközönség érdekeit szem előtt tartva, a rendezőség a belépőjegyek árát a vonatkozó adókkal együtt csak 30 lejben állapította meg.

— Estélyi cipőket ezüst és arany brocátból 24 órán belül készít Braun cipőszalonja Arad, a főpostával szemben.

— Az AMTE nagy bálja január 17-én az aradi Fehér Keresztben.

— Eladott aradi ingatlanok. Özv. Szabó D. Mihályné eladta a Str. Aurel Vlaicu 31. sz. ingatlant 130 ezer lejért Balogh István és neje.

— Özv. Olück Károlyné és tulajdonostársa eladták a Str. Abatorului 1. sz. ingatlanból 178 és 181 négyszög-nejének, a Str. Abatorului 1. sz. ingatlant 80 ezer lejért Zabán János és neje, a Str. Abatorului 5. számú ingatlant 45000 lejért Lakatos Kálmánnak. — Zászló Sándor eladta Szerecsnéháza dűlőben fekvő 1 hold 580 négyszögöl szántót 45000 lejért Demian Istvánnak. — Winkler Károlyné eladta a Călea 6. Vanatori 114. sz. ingatlanból az öt illett fele részét 60 ezer lejért Kramer Bélának. — Szénási Anna eladta Krivabara dűlőben fekvő 1 hold 625 négyszögöl szántót 40000 lejért Czank István és neje.

Lysiform

Letartóztatták Radics Istvánt.

(Belgrád, január 5.) A szerb sajtóiroda közlése szerint ma délelőtt Zágrábban Radicsot letartóztatták. Radicsot sógorának, Kossuticsnak a lakásán találták meg, ahol egy dupla fallal elválasztott titkos helyiségben tartózkodott. Ugyanott megtalálták irattárát is. Kormánykörökben remélik, hogy Radics letartóztatásával lehetővé válik a szerbek és horvátok közötti megegyezés.

Az aradi pénzügyintézetek egy évi eredménye.

Bankigazgatók nyilatkozata az elmúlt esztendő üzleti forgalmáról.

(Saját tudósítónktól.) Az 1925. esztendő küszöbén visszanézünk az elmúlt 1924. évre, annak gazdasági evolúciójára. Felkerestük az aradi pénzügyintézetek vezetőit és nyilatkozatot kértünk az aradi bankok múlt évi forgalmáról, eredményeiről, az osztalék várható nagyságáról. A kapott nyilatkozatokat — a vezérigazgatók neveinek alfabetikus sorrendjében — itt adjuk:

Adám György

az aradi Victoria Takarékpénztár vezérigazgatója a következőképpen nyilatkozott:

— A Victoria Takarékpénztár üzletforgalma a múlt évihez képest kétszázszázalékkal emelkedést mutat. Hogy a forgalom emelkedése nem sokszorozottan nagyobb, annak okául a pénzügyi hiányt tudom be, amely egész évben éreztette hatását. A felek lassanként kiveszik betétállományukat, mert szükségük van pénzre, a nagyobb tőkések pedig rövid lejáratú kölcsönügyletekkel foglalkoznak és így a pénzügyintézetek forgalmát csökkentik. Most folynak az évi zárszámadások és így az idei osztalék még nem alakult ki, annyi azonban tény, hogy a tavalyi osztalék biztosítva van.

Deutsch Károly

az aradi Központi Takarékpénztár vezérigazgatója röviden a következőket mondotta az üzletv. eredményéről és forgalmáról:

— A forgalom élénk volt, az eredmény kielégítő. A pénzügyi káros hatását természetesen mi is éreztük.

Faragó Rezső

vezérigazgató az Aradi Általános Takarékpénztár elmúlt üzletv.éről a következő adatokat bocsátotta rendelkezésünkre:

— A gazdasági életnek meglehetősen nehéz esztendeje volt a tavalyi. A pénzügyi krónikus betegsége, a hitelhiány, a tavasszal kisebb mértékben, az ősz utóján kritikus keménységgel volt érezhető. Az üzleti pangásnak a külföldről merindult hullámok elérkeztek hozzánk és a gyengébb elemeket megingatták. A valutahullámzás, ha nem is oly szeszélyesen mint 1922-ben, az elmúlt évben is erős kilengésekkel járt és gondot okozott az ávval számoló kényszerült üzletembereknek.

— Intézetünk ezen idő alatt forgalmát jelentékenyen kibővítette, amely ugyyszólván az ősz-

szes üzletágakban megnyitást kapott. A pénzügyi ellenére a hitelösszegek emelkedtek; devizaüzletünk főleg a kivitelhez szerzett kapcsolataink révén fejlődött és volt szolgálatára üzletfeleinknek. A kamatviszonyok emelkedése, noha azok alkalmazásában megcéluló mértékkel jártunk el, a jövedelmi tételeket gyarapította. Általában véve az üzletv. kedvezőnek mondhatjuk.

Fejér Gábor

az Erdélyi Hitelbank vezérigazgatója az elmúlt esztendő üzleti forgalmáról ezeket mondta:

— A lefolyt 1924-es üzleti esztendő, az év első hónapjait kivéve, igen nehéz pénzügyi viszonyok között folyt le. A pénzügyi, közgazdasági viszonyok szerint, az őszi hónapoktól kezdődőleg annyira fokozódott, hogy a pénzügyintézetek általános helyzetében nagy erőmegfeszítéssel tudták csak az utóbbi egy-két év alatt jelentékenyen kifejlődött kereteket fentartani.

— Az előző évek üzleti lendülete ezen nehéz viszonyok folytán nálunk is kétszázszázalékkal csökkent, de a bankári üzletkör programmatikus kiépítése azért ez év folyamán is kedvezően haladt előre. Intézetünk forgalma ennek megfelelően a lefolyt évben is igen számottevően emelkedett és az elért eredményt — amennyire ez már áttekinthető — anyagi tekintetben is teljesen kielégítőnek minősíthetjük.

Földes Soma

az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár vezérigazgatója a pénzügyintézet forgalmának jelentős nagy emelkedéséről számolt be munkatársunknak:

— Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár, az előző évhez képest úgy forgalom, mint eredmény tekintetében emelkedést mutat. Az üzletv. lezárásáig még hosszabb idő van és így csak ezután fog az osztalékra való kilátás kialakulni. Mindenesetre az osztalékunk jóval nagyobb lesz, mint az elmúlt évben, amikor 22 lejtt fizettünk részvényesünknek a tulajdonosoknak. A pénzügyi hiányt kevésbé éreztük.

Fodor Gyula

az Aradmegyei Takarékpénztár vezérigazgatója az alábbiakban nyilatkozott a múlt évi forgalmáról:

— Az Aradmegyei Takarékpénztár, az elmúlt év elég jól alakult. Az összes üzletágak fejlődtek és bár az idők a takarékbetétek növelésére nem igen voltak alkalmasak, ennek dacára betéteink hatvan százalékkal emelkedtek a múlt évhez képest, ami az ügyfeleink nagyarányú bizalmának megnyilvánulása. Lényegesen emelkedett a váltó, folyószámla és deviza-üzletág is. Különösen, amióta intézetünk az új

székházába költözött, a forgalom észrevehetően emelkedést mutat. A pénzügyi ugyan tartózkodásra; kényszerített bennünket, azonban a pénzügyi minden nagyobb megrázkódtatás nélkül átéltük. Sem váltómegszorítást, sem pedig váltófelmondást nem eszközöltünk. Az eredmény szám szerint még nem ismeretes, de szerintem mindenesetre kielégítő lesz, az osztalék pedig nagyobb, mint az elmúlt évben.

Hargittay Bertalan

a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank aradi fiókjának igazgatója a bank üzletv.éről a következőket mondotta:

— A pénzügyi rendkívül befolyásolónak hatott a pénzügyintézetekre. Devizajogok hiányában a forgalom visszaesést mutat. Az eredmény előreláthatólag ugyanannyi lesz, mint az elmúlt évben. Csak szörvénys esetekben folyósítottunk hitteleket és törekvésünk csupán arra irányult, hogy régi ragaszkodó feleink jogos igényeit kielégítsük.

Hehs Béla

az Aradi Ipar és Népbank vezérigazgatója így nyilatkozott:

— A forgalomra nézve természetesen kihatással volt a nagy pénzügyi. Pénzügyintézetünk forgalma mégis jelentékenyen nagyobb volt mint a megelőző évben. Eredmény tekintetében sem lehet kifogásolni valónk, sőt határozottan kijelenthetem, hogy az ezévi osztalék nagyobb lesz 18 lejnél, mint amennyit az elmúlt évben fizettünk részvényeseknek.

Karton Aladár

az Egyesült Bank vezérigazgatója az intézet forgalmának öröndetes emelkedéséről számolt be.

— Az Egyesült Bank forgalmát is károsan befolyásolta a pénzügyi, ennek dacára azonban üzletkörünk kiszélesedett. Az eredmény jóval több és így az osztalék is magasabb lesz. Minden előfeltétel megvan intézetünk forgalmának fokozottabb kibővítésére, ha a pénzügyi kérdése megoldást nyer.

László Dezső

a Marmorosch & Blank bank aradi fiókjának vezérigazgatója, a fiókintézet forgalmáról a következőket mondotta:

— A rendkívül viszonyok kényszerítően nehéz viszonyok elé állítottak bennünket, annak dacára azonban a velünk szemben támogatott hitelkérdéseket kielégítettük és a pénzügyi forgalmat akadálytalanul lebonyolítottuk. Jól fundált pénzügyintézetünk bár tartózkodó állásponton helyezkedett, az aradi fiók forgalma mégis nagyobb volt, mint az elmúlt évben. A devizaüzlet domináló szerepre jutott. Az eredmény kielégítő.

Dr. Márcus Mihály

a Banca Romaneasca aradi fiókja igazgatójának nyilatkozata szerint a pénzügyi bénító hatása érezhető volt. Az intézet finanszírozásokról tartózkodott és így az igazgatóság igyekezete csupán a ragaszkodó klien-

tela igényeinek kielégítésére szorítkozott.

Nasta Viktor

a Banca Nationala aradi fiókjának vezérigazgatója kijelentette munkatársunknak, hogy most az üzletv. mérlegének elkészítése közben már megállapítható, hogy a Nemzeti Bank aradi fiókjának forgalma ebben az évben nagy arányban emelkedett és csaknem megkétszereződött. Az aradi intézet üzletköre jelentékenyen kibővült és így az eredmény is sokkal nagyobb, mint az elmúlt évben.

Papp Illés

a Banca Centrala aradi fiókjának vezérigazgatója az üzletv. forgalmáról a következőket mondotta:

— A pénzügyi nem nagyon akadályozta aradi intézetünk fejlődését. A Banca Centrala aradi fiókintézetének forgalma a múlt évben megkétszereződött és a betétállományunk negyven százalékkal emelkedett. Az eredmény a forgalommal arányosan nagyobb.

Székely Albert

az Aradi Közgazdasági Bank vezérigazgatója az intézet forgalmának emelkedéséről számolt be munkatársunknak:

— Üzletkörünk kibővítését természetesen a pénzügyi károsan befolyásolta. A múlt évi hét százalékos osztaléknál az idén jóval nagyobbat osztunk az értékesítők között.

Stein Zsigmond

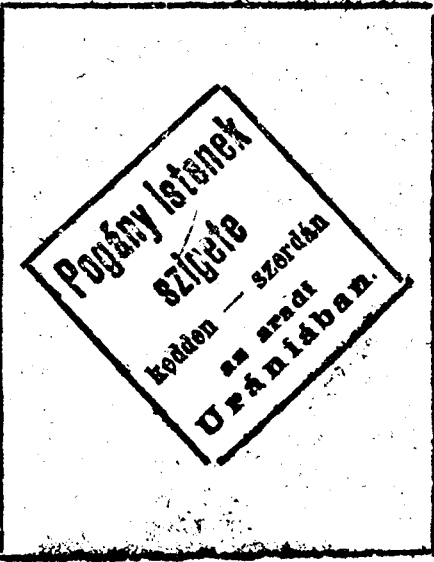
a Temesvári Agrár Takarékpénztár aradi fiókjának igazgatója kijelentette, hogy tájékoztatásában csak az aradi fiókintézet forgalmára szorítkozhatik:

— A forgalom nagy mértékben emelkedett az elmúlt év folyamán. Betétállományunk 50 százalékkal szaporodik. Az emelkedett üzleti forgalom természetesen az eredményt is emelte és így a részvényesek nagyobb osztalékhoz jutnak, mint az elmúlt évben.

Weissenburger Nándor

az Aradi Polgári Takarékpénztár vezérigazgatója az üzletv. forgalmáról így nyilatkozott:

— Intézetünk forgalmával a legteljesebben meg lehetünk elégedve. Minden üzletág nagyon szép eredményt mutat fel. Összes fiókaink kitünően működtek, közöttük a néhány hónappal ezelőtt megnyitott új fiókintézetek is. Bizton számíthatunk arra, hogy az ezévi osztalék nagyobb lesz, mint a tavalyi.

Csák kontra Csutina.

Párviadal a két teli fürdőző között.
— Ki halássza ki a Marosból a be-
dobott keresztet?

(Saját tudósítónktól.) Itt van a Vizkereszt ünnepe. Kedden reggel tömegek jelennek meg az aradi Marospárton, hogy végignézzék az ünnepségek egyik legérdekesebb jelenetét: a kereszt vízbedobását és annak kivételét. Mindenki természetesen találja, már a tavalyi tapasztalat nyomán, hogy a kereszt kihalászására Csutina Sándor aradi cipésmester, a teli uszás világbajnoka az egyetlen alkalmas ember. Azonban a híres uttorozók követői akadnak és közülük egy, azt a kijelentést tette, hogy ő gyakorlottabban és biztonságosan mozog a jeges vízben, ezért ő kéri megbízatást a kereszt kihalászására. Ez a vakmerő vállalkozó Csák Vince lippai pincér és teli uszómeister.

Csák Vince különben ma délelőtt személyesen megjelent az aradi rendőrprefektúrán és kérvényt nyújtott be, amelyben engedélyt kért arra, hogy a keresztet ő halássza ki a Marosból. Kérésének támogatására döntő dokumentumokat szolgált. Elmondotta, hogy Lippán naponta órákat tölt a Marosban és a nátiát vagy akár a legcsekélyebb hűlést csak hirtől ismeri. Hiteles okmányokkal bizonyította, hogy az elmúlt évben január hónapban egyfolytában öt órát töltött a Maros vizében. Csutina Sándor, szerinte csak dilettáns. Februárban kihívta párviadalra Csutinát és az lett volna a győztes, aki legtovább bírja a vízben. De ugyátszik az aradi hajók nem mert vállalkozni a versenyre, mert nem jelent meg a kitűzött időben. Így dicsekedett a rendőrségen a lippai pincér, hogy megkapassa az engedélyt. A rendőrprefektúra méltányolta Csák Vince fiervadhatatlan érdemeit és engedélyt adott arra, hogy a köldi ünnepségek keretében ő fogja ki a keresztet a Marosból. Érdekesnek tartottuk Csutina Sándor cipésmester véleményét is meghallgatni erről a kérdéssel.

Csutina Sándor a Str. Horia (Széchenyi)-uccal cipésműhelyében fogadott. Egy ócska cipő talpát kalapálta fel és egyáltalában nem mutatott semmiféle meglepést, amikor elmondottuk, hogy valaki ki akarja tépni kezéből a pálmát. Nyugodt fölényre verte tovább a szerszámot a cipő talpába és anélkül, hogy félbeszakította volna munkáját, megszólalt: — A teli szabad fürdés uttorója én vagyok a világon és ha ezren is jönnek utánam, a sporttörténelem csak az én nevemet jegyzi fel. Kolumbusz Kristóf is csak egy volt a világon és ha utána milliók is mentek Amerikába, azok meghaltak és a nevüket senki sem ismerte. Az igaz, hogy Csák Vincet kihívtam párviadalra, de nem azért utasítottam vissza, mert féltem a vereségtől, hanem azért, mert azt megalázonak tartottam magamra nézve. Jelenleg is fürdök majdnem minden nap a Marosban és nincs szükségem a nyilvánosságra, mert az én hírem már bejárta az egész világot.

Ennyit mondott Csutina. Az önbizalomtól áthatott beszédét látszólag nyugodtan mondta el. Csák

nélküli ütött nagyobb kalapáccsal a cipő talpára, mintha egy láthatatlan ellenséggel akarna megbirkózni. Amikor elbucsuztunk, még kijelentette, hogy a kereszt kivetésére azért nem vállalkozott.

Újabb fajvédő-puccs Budapesten.

Fegyverrel akarták megbuktatni a Bethlen-kormányt az ébredők. — Héjjas Ivánt jelölték diktátornak. — Francia-Kiss megalakította a Cselekvő Magyarok táborát. — Mire készültek a „Noé bárkájá”-ban?

(Budapest, január 5.) Egyik budapesti lap ma esti számában feltűnést keltő leleplezést közöl egy

újabb fajvédő szervezetről és puccs-kísérletről.

A lap szerint január elsején éjjel a József-körúti Prückler-féle kávéházban. Márfiék régi tanyájának, a Valéria-kávéháznak tőzsom szédságában az Ébredő Magyarok Egyesületének hat vezető tagja értekezletet tartott.

amelyen puccs-tervekkel foglalkoztak.

Az értekezletet Tibor Kálmán volt főhadnagy hívta egybe, akinek neve a proletárdiktatúrát követő időkben történt gyilkosságokkal kapcsolatban vált ismertté.

Az új szervezet neve Cselekvő Magyarok Tábor, amely fegyveres alakulat, fővezérévé Héjjas Ivánt választotta.

akik diktatóri hatalommal ruháztak fel. Az új alakulat Héjjas politikáját követi és célja a Bethlen-kormány elfávoltása, ha kell, fegyveres erővel is.

Az értekezlet résztvevői másnap, január 2-án este a budai „Noé bárkájá”-hoz címzett kic vendéglőben találkoztak újból, ahol megjelent Francia-Kiss Mihály megbízottja, Pollák János, aki kijelentette, hogy az új szervezet már Kecskeméten is megalakult. Előadta ezután, hogy a szervezet első teendője tüntetések rendezése az egész országban, amelyek folyamán

követelni fogják a Bethlen-kormány lemondását.

A program további pontjaiszerint azokat a zsidókat, akik 1900. óta vándoroltak be az országba, kitoloncolják és vagyonuk ötven százalékát, mint tisztességtelen szerzeményt, elkobozzák.

Az 1900. előtt letelepedett zsidókat megfosztják polgárjogaiktól, elsősorban a választójogtól. A liberális sajtótermékek tartoznak feltűnő helyen közölni azt a meg-

ment nem kérések fel rá.
— Az emberek hálátlanok — mondtotta befejezésül — sok élvezetet szereztem nekik és amint megjött a tavasz, mindenki elfelejtett...

felőlést, hogy „zsidó politikai lap”. Zsidók nem lehetnek közhivatalnokok, a zsidó nagytőkések, nagybirtokosok és közfunkcionáriusokat pedig katonai igazoló eljárás alá vonják. A cselekvő magyarok politikai és gazdasági diktatúrát léptetnek életbe és a kormányzói méltóság fenntartásával

Héjjas Ivánt nevezik ki diktátorrá.

A leleplezés széles körökben nagy feltűnést keltett. Az ellenzéken rámutatnak arra az időrendi és nemcsak időrendi kapcsolatra, amely az új diktatúra-kísérlet és Héjjas, Francia-Kiss, valamint társai legújabb amnesztíája között fennáll.

Közgazdaság.

A valutapiac.

HELYI VALUTÁRAK. (Január 5.) Francia frank 10.50, svájci frank 38, dollár 192.50, dinár 2.90, szokol 5.80, líra 8.30, angol font 930. Kifizetések: Budapest 375, Bécs 365, Prága 5.92, Zürich 38.10, Milánó 8.25, London 930, Páris 10.60, Newyork 193.50, Belgrád 8.

ZÜRICH TŐZSDEZÁRIAT. (Január 5.) Amsterdam 208, Newyork 513, London 2446, Páris 27.81, Milánó 21.71 Prága 15.47.50 Budapest 0.0070.75, Belgrád 7.97.50, Bucarest 2.62.50, Varsó 0.000099, Bécs 0.0072.20.

BUCURESTI TŐZSDEZÁRIAT. (Január 5.) Kifizetések: Páris 10.58, London 921, Newyork 193.50, Milánó 8.22, Zürich 37.90, Bécs 0.0027.50, Prága 5.89. Valuták: Napoleon 720, aranyárka 44, leva 1.30, török líra 1, angol font 900, francia frank 10.50, svájci frank 37, líra 8.25, drachma 3.20, dinár 2.90, dollár 191, lengyel marka 0.000035, osztrák korona 0.0028, magyar kor. 0.0026, szokol 5.70.

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDEZÁRIAT. (Január 5.) Magyar Hitel 510, Osztrák Hitel 173, Salgó 526, Rima 146, Ganz-Danubius 3.600, Köszén 3.400, Szlavonia 71 és fél, Schlick 78, Kereskedelmi Bank 1.206, Oukor 2.560, Csáky 11 és fél, Oia 550, Hazai Takarékt. 3.375. (A számok ezrekben értendők.)

A MAGYAR NEMZETI BANK HIVATALOS ÁRFOLYAMAI. — (Január 5.) Belgrád 1130—1136, Milánó 3062—3078, Bucarest 371—373, Newyork 72.380—

72.760, Prága 2180—2192, Páris 3924—3944, Bécs 101.70—102.20.

— Az „Agronomul” Általános Biztosító R. T., illetékes helyről nyert értesülésünk szerint, alaptőkéjét kormányhatósági engedéllyel 8.000.000 leire emelte fel. Mi sem bizonyítja jobban az „Agronomulnak” a biztosító piacon való jó hírét, mint hogy a részvénytőke már rövid néhány nap alatt tuljegyvezetett. A társaság rohamos fejlődése tette szükségessé a tőkeemlést, mely eddigi kapcsolatainak továbbépítését teszi még inkább lehetővé. Az „Agronomul” eddigi működését is már élénk figyelemmel kísérték a legelőkelőbb viszontbiztosító társaságok, melyek vele szoros üzleti összeköttetést létesítettek. Legújabb pedig érdeklődésre lépett a Triestben székelő Riunione Adriatica di Sicurtà biztosító társasággal, mely társaság a napokban emelte fel alaptőkéjét 100 millió lírára. Ezen világintézetrel való együttműködés az „Agronomul” újabb nagyarányú fejlődésének veti előre árnyékát. Az érdeklődőség dokumentálására a „Riunione” az „Agronomul” igazgatóságába, valamint felügyelőbizottságába egy-egy tagot delegál. Az „Agronomul” múlt évi mérlege a társaság oly hatalmas fejlődéséről ad számot, mely szinte páratlanul áll a biztosító társaságok történetében. Múlt évi díjbevétele több mint 100 százalékkal emelte, mely ugy a régi királyság, mint a csatolt területeken való erős szervezkedés következtében volt lehetségs. A társaság múlt évi díjbevétele meg fogja haladni a 40 millió lejt. Itt említjük meg, hogy az „Agronomul” elfogadva a tekintélyes hazai biztosító társaságok által létesített egyezményt, belépett a karteilbe. Ugy ez a körülmény, mint a világpiacra előnyösen ismert „Riunione”-val való együttműködés nagymértékben járul hozzá az „Agronomul” eddigi tekintélyének és jóhírnevének emeléséhez.

MULATSÁG

— Altisztek báija. Sikertűt táncmulatságot rendeztek szombat este az aradi állami és magánvállalatok altisztejei a Fehér Keresztben. Nagyszámu közönség jelent meg, amely a legjobb hangulatban maradt együtt a késő reggeli órákig. A bál folyamán szépségversenyt rendeztek, amelynek három díját Detári Margit, Lehoczki Böske és Dengl Lajosné nyerték meg. A bál jövedelmét jótékony célra fordítják.

— ATE-bál. Fényes bál volt szombaton este az aradi Központi nagytérmeben. Az Aradi Torna-Egyesület, a város legrégibb népszerű sportklubja rendezte első nagysikerű táncmulatságát. Az izlésesen dekorált bálteremben emelkedett hangulatban táncoltak az estélyi ruhás párok a kora reggeli órákig.

— Az aradi Kereskedelmi Alkalmazottak báija január 31-n Aradon a Központban.

— Hellas-bál január 31-én az aradi Fehér Keresztben.

Jön! Jön!
Rabszolga királynő
szezón sláger

Kedden, szerdán

Zigottó

vígjáték

az aradi Apolloban

Garai Károly butor tüzletéből, Czele
Bánatului No. 12. (Asztalos Sándor-u.) 6952

**Mélyen beáztatott árak
női és leányka kabátokban**

PLESZ

központi ruházatházában, Arad,
a színház hátsó bejáratával szem-
ben. — Kérem a címre figyelmét.

15% engedmény január hó 15-ig.
Kérem kirakataim megtekintését.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetések díját sorak szerint számítjuk. — Minden sor hirdetésre 2 lej, vasárnap 3 lej. — Vastagabb betűvel 5 lej, illetve 6 lej. — A vastagabb betűvel kiadott sorokat aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket d. u. 5 óráig vesszük fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkevesebb hirdetés ára 10 sorig hártnap 25 lej, vasárnap 30 lej. A kiadóval lementve magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetést visszavágja, amelyik tartalmától fogva gúnyos, sértő, közléstől, azt minden egyes esetben megválogatása, illetve helyesbítése.

Levelezés.

"ÁRVACSKA" levele van az Aradi Köz-
löny kiadójában. 167

Alkalmazás.

PERFEKT gépirót, ki az irodai munkála-
tokhoz ért és románul is tud, azonnali
belépésre keresek. Csakis gyakorlati
rendelkezők pályázhatnak. Cím az Aradi
Közlöny kiadójában. 100

LÁMPAERNYŐK készítését legmoder-
nebb kivitelben olcsón vállalom. Cím az
Aradi Közlöny kiadójában. 300

BEJÁRÓ főzőnek ajánlom. Kiss,
Arad, Str. Cosbuc (Vesselenyi-u.) 54. 165

NÉMET-MAGYAR nyelvet beszélő ke-
reskedő segéd állást keres. Cím az Ara-
di Közlöny kiadójában. 173

POLGÁRI háztartást elvállal fiatal öz-
vegy asszony déli két óráig. Jelzés aján-
latot „Kis fizetés jobb barátság” alatt
az Aradi Közlöny kiadójába kér. 172

PERFEKT szakácsné háztartást önál-
lóan vezetni tud állást keres. Arad, Str.
Eminescu 30. házielgylet. 168

ELVÁLLALOM kisebb gazdaság önálló
közvetítését. Ajánlatokat „Gazdaság” jelleg-
re az Aradi Közlöny kiadójába kérek. 177

FEHÉRNEMŰ varrodány házakhoz ajánl-
kozok, esetleg varrodába is elmegyek. Cím
az Aradi Közlöny kiadójában. 183

GYORS és gépirót lehetőleg szép kéz-
írással azonnali belépéssel kerestetik.
Cím Lóbi hírlapirodában Arad. 178

Lakás.

ELUTAZÁS miatt komplett új lakásbe-
rendezés, esetleg egy szobából, konyhá-
ból, előszobából stb. lakással együtt
átadó. Arad, Str. Teinu Doamnei (Tél-ucca)
11., ajtó 11. 129

IRODAHELYISÉG btyárosban közvet-
lenül főposta mellett átadó. Cím Wallin-
ger hirdetőjében Arad. 15128

BUTOROZOTT SZOBÁK ellátással vagy
anélkül valamint üzlethelyiségek város
központjában kiadók. Boross ügynökség
nél Arad, Str. Consistorului 9. (vált Batt-
hyány-ucca.) 166

Vétel és eladás.

KELENGYE vásznakat legolcsóbban
Strasser divatruházában kaphat a Lute-
ránus templommal szemben Aradon. 156

MÁLO, EBÉDLŐ és szalonberendezések,
kredenc, szekrény, könyvszekrények,
krasztalok, tükrös mosdó, perzsa és
gyári szőnyegek, asztalok, fotelok, var-
gógép, különböző ékszerek, színházi sa-
kak szőrmék, storok damaszt asztalne-
mők kézimunkák gyönyörű asztali vil-
lanylámpa, sakk, gyermekjátékok, csil-
lások, frack öltöny, férfi és női kabátok,
rézagy, nickel kina ezüst s egyéb dísz-
tárgyak, ezüst szervírozó s evőeszkö-
zök stb. eladó. Arad, Str. Consistorului
12. (Battyány-ucca) I. em. jobb. 1000

EZERJÓFÚ GYOMORELIXIR, páratlan
hatású szer gyomor- és bélbántalmak,
étvágytalanság, hányinger, felhúvottság,
emésztési zavaroknál. Óvakodjunk ha-
sonló nevű és kiállítású hamisításoktól.
Dr. Földes gyógyszerár, Arad. 6438

SZÖNYEGEKET, butorokat, ékszereket
antik tárgyakat, dísztárgyakat bizomány-
ba veszek. Str. Consistorului 12. (Batt-
hyány-u.) I. em. jobb. 1000

NAPTÁRAK viszontelárúsnak legol-
csóbban Sándor hírlapirodában Arad,
Hajós gyógytár mellett. 10159

JÓKAI művelt keresek megvételre. Sán-
dor hírlapiroda Arad. 10163

EREDETI Alfa tejfőzőgépek és alkatrés-
zek, tejgazdasági eszközök kizárólag
Magyar Ferencnél Aradon, Str. Roma-
nului 5. 16135

BUTORAKTÁRAMBAN ebédlők, há-
lósobák olcsóáron kaphatók Wiegen-
feld, Arad Str. Eminescu Deák Ferenc-u.)
6. szám. 120

IRÓGÉP jókarban, megvételre kereste-
tik. Ajánlatok „Látható írás” jelzére az
Aradi Közlöny kiadójába kérek. 155

Ingatlan.

ARAD Str. Vaszilje Paguba (Báthory-
ucca) 46, elfoglalható két szobás lakás-
sal, istállóval gazdálkodásra alkalmas
ház eladó. Bővebbet ugyanott. 174

MIKELAKA-NOUA (Ujmikelakán) házak
és háztelkek jutányos áron kaphatók
Pálmai Jánosnál Ujmikelaka. 169

Üzletek.

KIADÓ Arad, Piața Avram Iancu No 11.
egy nagy sarok üzlethelyiség május
1-étől. 109

Ellátás.

JÓ HAZIKOSZT kapható Maithényinál,
Arad, Str. I. Bratianu (Weitzer-ucca) 12.
sz., az udvarban jobbra, hátul.

Különféle.

ASSZONYOK, leányok részére gyorsan
és pontosan elsajátítható állandó varró
és szabásati tanfolyam az esti órák-
ban is Arad, Str. Eminescu 6. 5685

LICHTWITZ

LIQUEURS

159

Gyárhelyiség

lakóházzal 6000 négyszöglet telek-
kel sürgősen eladó. — Magán-
és bérházak sürgősen eladók. —
Belváros szomszékban legszebb
helyen 2 házhoz eladó. — Bel-
városban 2 szobás magánház
elfoglalható lakással 150.000 lejért
eladó. — Fűszerüzleték és
vendéglők jutányos ártért eladók.

Megbizott: **MAIER A R A D**

Nicu Filipescu 13. (Florin-u.)

Szép béli manikűrözést kap
ünnepnapokon reggeltől, többi napokon délelőtt. Házhoz rendelhető déltől este 7-ig
lakása: **A R A D, Strada Cosbuc No. 22. (Vesselenyi-ucca.)**

HARISNYA minden versenyt kizáró olcsó **BOGYO A.** Arad, Str. Emi-
nescu 13. szám
áron már 28 lej/150 a legértékesebb
cérnafűtől és legújabb szövetek prima órára minőségig 145 lejig. — „OSETA” harisnya 138 lej. — Kertük,
szvotterek, reform nadrágok, selyem-sálak, pamut és cérnafűtők, gombok stb. rövidsűrű legyezők árak mellett

PAPLANOK,

szőnyegek és vászonárak óriási választékban
a legolcsóbb árakban 103

Glésinger József és Fiai

cégnél, Arad, Strada Metianu (Forrai-ucca.)

HAJÓ TEA
védjegyű
TEA

illata és íze felülmúlhatatlan.

A három legjobb minőség: 74-220-55 szám.

Iroda és lerakat:

„CORABIA” S. A. R.

Bukarest, Str. Matei Millo 8. Rador No. 2437.

Perindei
Királyi udv.
szállító

Felülmúlhatatlan csokoládé-bonbon

Pikáns est felnőttek részére **Váradi Aladár** felléptével az aradi Metropol kávéházban. Új műsor. Reggelig nyitva.